

Сіренко О.В.

Ст.-тка кафедри теорії архітектури

Київський національний університет будівництва та архітектури

orcid.org / 0000-0002-1307-9788

olhasirenkoarch@gmail.com

Рогожнікова О.Є.

Головний архітектор проекту, Канд арх., доц. каф. теорії архітектури

Київський національний університет будівництва та архітектури

eekunda563@gmail.com

ОГЛЯД СТАНУ ЗВО В УКРАЇНІ. ШЛЯХИ МАЙБУТНЬОГО РОЗВИТКУ

Анотація

Стаття включає в себе аналіз існуючих закладів вищої освіти в Україні на предмет актуальності сучасності та розгляд пов'язаних з цим проблем. Виявлена проблема невідповідності університетів вимогам сучасного навчання та здобування інформації, а також проблема територіального характеру. Встановлена потреба в реконструкції дійсних ЗВО в Україні та розробці нових підходів до проектування ЗВО надалі. Розглядається можливе альтернативне рішення даних проблем на прикладах іноземних ЗВО.

Ключові слова: ЗВО, освіта, університет, простір, сучасність, технології.

Постановка проблеми. Здобуток освіти є одною зі значущих ланок нашого життя. А період здобуття вищої освіти визначає нас не тільки як професіоналів. Так як в Україні великий процент абітурієнтів вступає до університетів одразу після закінчення одинадцяти класів загальноосвітніх шкільних закладів, то з наукових даних психології людини, навчання в ЗВО припадає на вік формування абітурієнтів як особистостей. В цей час простір, в якому знаходиться, людина має великий вплив на її психічний стан та відношення до асоціативних речей з цим простором. В даному випадку розглядається майбутня професія та асоціативне відношення до неї.

На даний момент українські заклади вищої освіти знаходяться в занедбаному стані та не відповідають вимогам сучасності. Будівлі, що слугують університетами, перевищують терміни експлуатації, та в багатьох випадках, за причини відсутності фінансування, не реконструюються. Аудиторії не оснащені достатньою кількістю опалювальних приладів, крівлі потребують капітального ремонту, системи вентиляції не придатні до використання. Щодо технічної

сторони оснащення, то більшість аудиторій з самого початку не пристосовані до використання техніки нового покоління.

Якщо розглянути варіант будівництва нових ЗВО, то в даному випадку постає територіальна проблема. В Україні переважає блоковий тип планування ЗВО. Такий підхід потребує великої території, яка, особливо в центральних частинах міста, в дефіциті. Розглядання цієї проблеми також можна побачити в виданні Л.М. Ковальського «Архітектура вищих навчальних закладів. Університети 3-го тисячоліття». Сучасні університети потребують розширення, адже зазвичай вони не відповідають сучасним потребам. З історії заснування університетів в Україні можна зазначити, що більшість з таких ЗВО були засновані, або перенесені, в будівлі, що за призначенням мали зовсім інші функції. З цього можна зробити висновок, що не тільки відсутності пристосованості приміщень до сучасних технологій, а й те що в таких будівлях відсутня сама спеціалізація приміщень.

На рахунок цього аспекту, можна розглянути університети з технічними спеціалізаціями. Наприклад архітектурні ЗВО зазвичай розподіляють своїх студентів по майстерням, що мають на увазі невеликі групи людей, що працюють над проектами в команді, або ж більш індивідуально, ніж великі групи людей. Такий підхід до навчання має вузький профіль та є ефективнішим, але також потребує спеціалізованого приміщення з додатковим обладнанням. Також дана професія, архітектор, потребує соціальної доступності до робіт. В процесі навчання, цією ланкою виступають перегляди робіт, виставки, конкурси та т.ін.. Ці процеси також мають відбуватись в спеціальних приміщеннях, що повинні мати великі стенди, спеціальне освітлення та велику площу. Зазвичай ці приміщення називають «виставкові зали». Гарним прикладом для будівництва ЗВО зі спеціалізацією творчого профілю може слугувати університет сучасного мистецтва у Вірджинії, архітектора Стівена Холла (рис. 1). Університет має вузьку спеціальність, та проте побудова вдало пристосована до неї та дуже точно віддзеркалює всю її суть.

Побудова має виставковий простір висотою в 10 метрів, що поміщає в себе також адміністративні приміщення та аудиторії розраховані на 257 місць, що також пристосовані до вистав та відео-демонстрацій. А на другому рівні є гнучка навчальна зона. Також архітектор передумав кафе, ще одну нижню галерею та сад скульптур, а підземні поверхи ховають в собі кухню та складські приміщення.

Ще однією «дрібницею», що має бути в кожному університеті, є кімната для друку. Будівлі ЗВО на даний момент вимушені вирішувати цю проблему самостійно, придумуючи власний спосіб. Та спеціально відведеного місця загалом немає, або воно знаходиться не в пристосованому до цього приміщенні. Розташування техніки такого типу, що має негативний вплив на стан здоров'я людини при тривалому використанні, в подібних приміщеннях зазвичай не відповідають нормам, та людина, що працює, примушена постійно бути під її випромінюванням.

Ця проблема пов'язана з першими джерелами проектування, а саме завдання на проектування. Це свідчить про застарілість норм, та відсутності їх індивідуалізації. Адже немає конкретного переліку приміщень, що стосується лише закладів вищої освіти. Тим паче не враховані можливі специфічності цих закладів.

Тому тема проектування ЗВО в Україні знаходиться в незакінченому та невивченому стані, хоча плодами даних закладів користуються понад 100 років.

Якщо повернутись до теми нестачі площі в центрах міст під розбудову ЗВО, то можна зазначити, що дану проблему можна вирішити одним з найпростіших виходів, а саме вертикальне проектування. Таке вирішення прийшло до нас з Японії, країни, де площа забудови має високу цінність та малі об'єми. Прикладом може слугувати хмарочос «Mode Gakuen Cocoon Tower» в Токіо, Японія (рис.2).

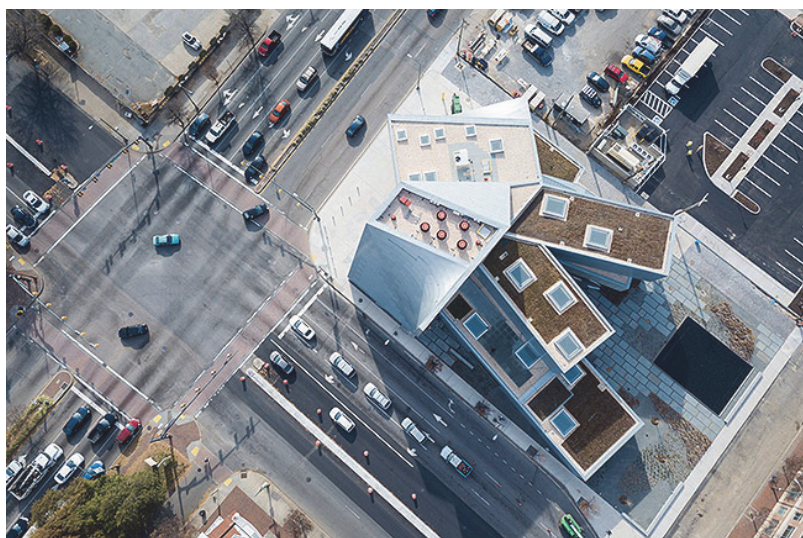
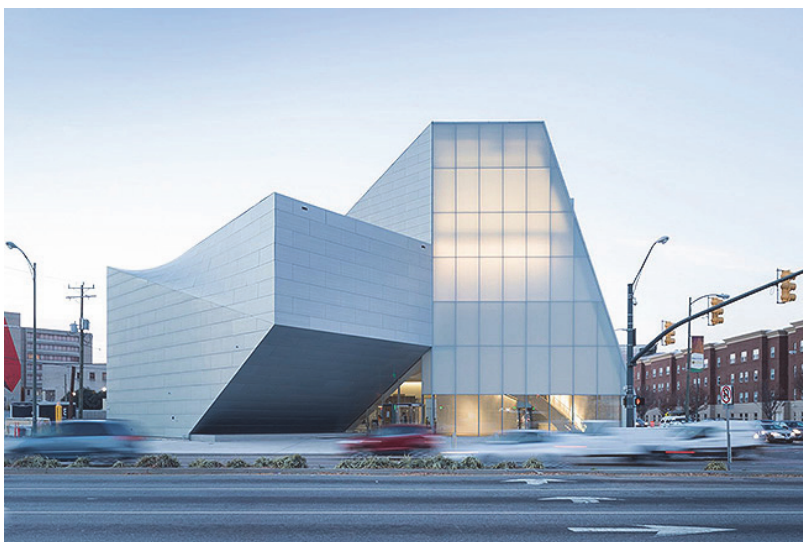

Рис.1. Університет сучасного мистецтва. Вірджинія.
Архітектор: Стівен Холл.

Хмарочос розміщує в собі три навчальні заклади на 10 тисяч студентів. Не зважаючи на те що всі три заклади мають різні особливості профілю, а саме коледж моди, коледж інформаційних технологій та дизайну та медичний коледж, будівля вдало об'єднує та враховує кожну з них. Архітектор «Mode Gakuen Cocoon Tower» зазначив, що коридори та простір повинні бути багатофункційними, дещо схожі на шкільне подвір'я, де спілкування студентів буде відбуватись найкомфортнішим та природнішим шляхом.

Такий підхід до простору як до природнього середовища спілкування забезпечує студентам комфортне перебування в будівлі ЗВО і створює сприятливий асоціативний ряд, що є дуже важливим аспектом для подальшого розвитку людини в сфері здобутої нею професії, як зазначалося вже раніше. Якщо розглядати це питання глобальніше, то великого значення набуває дизайн приміщення.

Дизайн виступає активним елементом спілкування між людиною та простором, в якому вона знаходиться. Перебування в тому чи іншому просторі змушує нас відчувати різні емоційні стани. Чим комфортніше буде наше середовище тим сприятливіше воно буде впливати на наш психічний стан. Багато університетів в Україні не сприймають до уваги дану ланку, адже вважають її не такою важливою. Проте великий відсоток студентів мають моральне виснаження та відсутність мотивації в подальшому розвитку їх професійної направленості саме через неправильно створений робочий простір, що вони повинні спостерігати кожного дня, перебуваючи на заняттях.

Згідно з дослідженнями вчених кольорова гамма, наявність рослин, комфортність меблів, температура та освітлення приміщення має значний вплив на психологічний стан. Наприклад нормальною температурою для роботи вважається 22 градуси, а світлі тона створюють найсприятливіше перебування. Та в якому стані є насправді інтер'єри українських ЗВО? Розпочинаючи з температури приміщень, що не рідко примушує студентів вчитися у верхньому

Рис.2. «Mode Gakuen Cocoon Tower». Токіо. Японія. Архітектор: Кензо Танге.

одязі, та закінчуючи несправними меблями, або їх недостатчею можна легко зрозуміти в якому стані знаходиться робоче середовище студентів та викладачів.

Висновок: Таким чином можна виявити ряд проблем що на даний момент існує в сучасних українських ЗВО:

- відсутність території для подальшого розширення, або будівництва ЗВО;
- не адаптованість приміщень до нових джерел та способів сучасного видобутку та розповсюдження, або публікації інформації;
- несправний стан систем обслуговування будівель ЗВО (опалення, вентиляція, і тд.)
- застарілість будівельних норм та відсутність індивідуалізму щодо завдань ЗВО;
- відсутність дружнього простору в інтер'єрах будівель ЗВО в Україні та застарілий підхід до даного аспекту.

Шляхи вирішення проблем:

- у зв'язку в виникненні територіальної проблеми, застосування вертикального проектування;
- індивідуалізувати норми будівництва під профілі ЗВО, деталізувати вказівки щодо завдання на проектування;
- створення рекомендацій до використання певних сучасних технологій;
- побудова нових ЗВО з урахуванням вище перерахованих умов, капітальний ремонт будівель існуючих ЗВО та надання нового обладнання;
- створення сучасного дизайну інтер'єру в будівлях ЗВО, застосування якісних матеріалів, меблів та широке застосовування в інтер'єрі рослин.

На даний момент розширення, перебудова, або побудова ЗВО має велику актуальність. Постає потреба в перегляді норм та підходів по планування сучасних ЗВО в Україні, з урахуванням використання сучасних технологій та спеціального технологічного оснащення. Постає потреба в адаптації окремих груп приміщень під вузьку спеціалізацію відповідно до профілю університету. Також набуває своєї актуальності заохочення молодих спеціалістів в сфері архітектури та дизайну.

Література:

1. «Архітектура вищих навчальних закладів. Університети 3-го тисячоліття»/ Л.М. Ковальський Г.Л. Ковальська/ «Основа» Київ – 2011
2. «Интерьер+дизайн» [Електронний ресурс]. - <http://www.interior.ru/architecture/event/5773-villa-s-otkrytymi-terrasami-po-proektu-dnk-ag.html>

3. «Archdaily» [Електронний ресурс]. - <https://www.archdaily.com/139167/mode-gakuen-cocoon-tower-tange-associates>
4. archi.ru [Електронний ресурс]. - <https://archi.ru/architects/world/10086/stiven-holl>
**Сиренко О.В. студент 6го курсу каф. теорії архітектури КНУСА,
 Рогожникова Е.Е., доц., канд. арх. каф. теорії архітектури КНУСА;**

ОБЗОР СОСТОЯНИЯ ЗВО В УКРАИНЕ. ПУТИ БУДУЩЕГО РАЗВИТИЯ

Аннотация

Статья включает в себя анализ существующих учреждений высшего образования в Украине на предмет актуальности современности и рассмотрение связанных с этим проблем. Обнаружена проблема несоответствия университетов требованиям современного обучения и получения информации, а также проблема территориального характера. Установлена потребность в реконструкции действующих ЗВО в Украине и разработке новых подходов к проектированию ЗВО дальнейшем. Рассматривается возможное альтернативное решение данных проблем на примерах иностранных ЗВО.

*Student of the 6th year of the Department of Architecture Theory Sirenko O.V.
 Associate Professor of the Department of Architecture Theory Rogozhnikova E.E.*

Annotation

HEARING MILLS IN UKRAINE. HELMETS OF MAYBUTE DEVELOPMENT

The article includes an analysis of existing institutions of higher education in Ukraine on the relevance of the present day and the consideration of related problems. The problem of the inconsistency of universities with the requirements of modern training and information acquisition, as well as the territorial nature of the problem, was revealed. There is a need for the reconstruction of real higher education institutions in Ukraine and the development of new approaches to the design of higher education institutions in the future. A possible alternative solution to these problems is considered on examples of foreign higher education institutions.